

Årsberetning 2015

FIU – Fagbevægelsens Interne Uddannelser

Indhold

Forord	1
1. Sammenfatning og perspektivering	2
2. Udviklingsarbejdet i FIU 2015	4
3. Systematisk kompetenceafklaring af tillidsvalgte	9
4. FIU-it i 2015	11
5. FIU-aktiviteter i tal	13
6. FIU-indtægter	18
7. Fællesskabets udgifter	23
8. Forbundenes udgifter til FIU	26

Årsberetning 2015
FIU – Fagbevægelsens Interne Uddannelser
Udgivet af LO – Landsorganisationen i Danmark

Foto: Kennett Krebs
Layout: Birger Gregers
Tryk: FOA

ISBN: 978-87-7840-017-8

LO-varenr. 4244

Maj 2016

Forord

Året 2015 bød på LO-kongres, og dermed også en ny kongresperiode for Fagbevægelsens Interne Uddannelser med et nyudpeget FIU-Udvalg. Som formand for FIU-Udvalget vil jeg gerne sige tak til alle involverede forbund og samarbejdspartnere for indsatsen og samarbejdet i 2015 og byde velkommen til 2016 og den nye kongresperiode.

Som nyvalgt næstformand i LO ser jeg frem til at stå i spidsen for FIU-fællesskabet og vil gøre mit for, at vi også i fremtiden kan løfte fælles udfordringer til gavn for fagbevægelsens mange tillidsvalgte og øvrige ildsjæle, der dagligt yder en vigtig og stor indsats for vores kolleger.

Engagerede og veluddannede tillidsvalgte er helt grundlæggende for den danske fagbevægelse og den danske model. Vi skal i FIU bidrage til, at de tillidsvalgte oplever, at de bliver bakket op med relevante og nyskabende kurser og redskaber, som de har værdi af i deres indsats på arbejdspladsen. Det kræver, at vi har fingeren på pulsen, så vi kan udvikle og tilbyde det,

de helt konkret har brug for. Derfor er det enormt vigtigt, at vi er gode til at lytte til de tillidsvalgte. Samtidig skal vi i FIU-fællesskabet også være gode til at udfordre hinanden på de lidt større dagsordener, inden de for alvor slår igennem på arbejdspladserne og er blevet til et konkret problem.

Jeg er overbevist om, at det giver stor synergi, at vi har et fællesskab om at

udvikle nye tiltag og på en række områder har fælles tilbud. Sammen skal vi bruge FIU til at skabe uddannelse og udviklingsmuligheder for de tillidsvalgte, så kollegerne på de enkelte arbejdspladser oplever en fagbevægelse, der taler deres sag, og som har holdninger og værktøjer, der kan skabe de bedst mulige rammer for et godt arbejdsliv.

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Nanna Højlund'.

Nanna Højlund
Næstformand i LO

1. Sammenfatning og perspektivering

Udviklingsarbejdet i FIU

Der har i 2015 været fokus på at fastholde de overordnede tendenser fra udviklingsarbejdet i 2014: Det betød først og fremmest prioritering af TR-kompetenceprojektet, som tilsammen modtog 2,8 af de 9,3 mio. kr., der blev bevilliget i 2015 – svarende til 30 procent af udviklingspuljen. Desuden blev de hidtidige centrale områder som underviseruddannelse, ligestilling og mangfoldighed, arbejdsmiljø og organisering fastholdt. Samtidig var der yderligere plads til at udvikle et helt nyt uopdyrket område inden for FIU, nemlig CSR – også kaldet virksomhedens samfundsansvar. I 2015 blev det besluttet at iværksætte i alt 20 nye udviklingsprojekter.

Systematisk kompetenceafklaring af tillidsvalgte

6 forbund iværksatte i 2014 afprøvningen af en metode til kompetenceafklaring og systematisk uddannelsesplanlægning for tillidsvalgte. Metoden var i første omgang udviklet i FOA og blev efterfølgende taget i brug i Fødevarerforbundet NNF. Formålet er at skabe afklaring mellem den tillidsvalgte og fagforeningen om, hvor hvilke opgaver løses, og hvilke kompetencer og viden den tillidsvalgte har behov for for at kunne løfte sin del af opgaverne. De 6 forbund satte i 2015 for alvor gang i den interne proces i de enkelte forbund, og denne proces blev understøttet af fællesskabet gennem i alt 4 udviklingsprojekter.

FIU-it i 2015

FIU-it's primære opgave har ligesom de foregående år været at varetage drift og support i forhold til FIU-plattformen. Hertil kommer projektledelse af flere større udviklingsprojekter: Understøttelse af TR-kompetenceafklaring, lancering af et nyt elektronisk kursus-katalog, FIU.dk, samt

redesign af webapplikationen til kursusvaluering.

FIU-aktiviteter i tal

Kursusaktiviteten var i 2015 på 24.547 deltagere, hvilket var 1,5 procent højere end i 2014. Der er således for 2. år i træk sket en lille stigning i kursusaktiviteten. Især er det glædeligt, at der fra 2014 til 2015 var en stigning på 25 procent i arbejdsmiljørepræsentanternes kursusdeltagelse efter mange års fald i aktiviteten.

Efter at der gennem mange år har været en støt faldende aktivitet på de tværfaglige kurser på LO-skolen, lykkedes det endelig i 2014 at knække kurven med indførelsen af fællesskabsugerne, hvis totale antal deltagere yderligere er steget fra 2014 til 2015. Samlet set er de tværfaglige aktiviteter arrangeret af Konventum Uddannelse (LO-skolen) desværre faldet med 6 procent i forhold til 2014. Det understreger, at der i 2016 fortsat er brug for, at der holdes fokus på den del af fællesskabet. Til gengæld opnåede de tværfaglige ligestillingskurser om kønsmæssige og etniske temaer en fremgang på 27 procent. Her var det særligt aktiviteten på det etniske område, der steg.

FIU-indtægterne

FIU's samlede indtægter i 2015 udgjorde i alt 344,2 mio. kr. Det er 9,7 mio. kr. mere end i 2014 og 7,2 mio. kr. mere end budgetteret. Den samlede stigning i bidrag skyldes primært øgede indtægter fra det private område, hvor ørebeløbet steg til 42 øre i 2015 fra 40 øre i 2014.

På det kommunale og regionale område er stigningen i AKUT-bidrag aftalt til at følge lønstigningerne, og de har derfor ikke været så høje de seneste år. Stigningen var på 2 procent i 2015.

På statsområdet og andre virksomheder, der ikke bidrager med overenskomstaftalt støtte til uddannelse af tillidsvalgte, beregnes indbetalingen efter et internt aftalt beløb på 350 kr. pr. år pr. medlem. Dette beløb blev sidst reguleret i 2012.

FIU-fællesskabets udgifter

Den samlede fordeling af FIU's udgifter var i 2015 fortsat, at 93 procent anvendtes til forbundenes kursusaktivitet, mens 7 procent blev brugt på FIU-fællesskabets udviklingsarbejde, it-drift samt administration. I alt blev der anvendt 27,8 mio. kr. til fællesskabets udgifter, fordelt på 16,6 mio. kr. til udviklingsarbejde og FIU-DL-pulje, 2,3 mio. kr. til FIU-sekretariatet og 7,7 mio. kr. til FIU-it.

Forbundenes udgifter til FIU

Forbundenes samlede udgifter til FIU-aktiviteter var på 368,6 mio. kr. i 2015, hvilket er 4 procent mere end i 2014. Forbundenes samlede FIU-indtægter udgjorde 319,3 mio. kr., og derudover brugte forbundene samlet set 49,3 mio. kr. af egne midler, svarende til ca. 13 procent af deres udgifter til FIU-aktiviteter. 87 procent af udgifterne gik til direkte og indirekte kursusudgifter i form af ophold, daglønstab, underviserløn, transport og kursusmaterialer. De resterende midler blev brugt på udvikling, administration m.m.

Perspektiver for kongresperioden 2016-2019

Allerede tidligt i 2015 blev der udarbejdet et fælles grundlag for indstillingen til LO's kongres i 2015, der lagde op til at bygge videre på det eksisterende FIU-samarbejde. Under navnet »Et fokuseret FIU 2.0 - FIU-grundlag 2016-2019« blev indstillingen vedtaget på kongressen.

Således blev det på kongressen besluttet at fastholde den eksisterende økonomiske fordeling i FIU, som bevirker, at 93 procent af FIU-midlerne fordeles til brug i forbundene, og 7 procent går til drift og udvikling i FIU-fællesskabet.

Desuden blev det besluttet, at det fælles tværfaglige udbud af uddannelsesaktiviteter fastholdes og videreudvikles. Generelt skal der i FIU arbejdes med at understøtte ambitiøse og nyskabende uddannelsesaktiviteter gennem materiale, efteruddannelse og tilførsel af ny viden til undervisere og andre, der varetager undervisning og læringsprocesser. Derudover lægges der med beslutningen vægt på, at FIU-it skal udvikles i en mere opgave- og brugerorienteret retning.

I forhold til udviklingsarbejdet skal der i den kommende periode som følge af kongressens beslutning være fokus på udvikling, der støtter op om de tillidsvalgtes arbejdspladsnære opgaver. Udviklingsarbejdet i FIU-fællesskabet vil således foregå med arbejdspladsen som omdrejningspunkt og tage udgangspunkt i arbejdet med systematisk kompetenceafklaring af tillidsvalgte og de derigennem definerede arbejdsopgaver for de tillidsvalgte.

Samtidig skal udviklingsarbejdet i FIU fremover ske i større samspil med politikker og politiske prioriteringer i LO-familien. FIU-sekretariatet og FIU's Udviklingsenhed vil således tilstræbe en tættere dialog omkring udviklingsmæssige indsatsområder. Det betyder fx, at fremtidige udviklingsprojekter på organiseringsområdet vil ske i samspil med det nyoprettede organiseringsnetværk i LO.

2. Udviklingsarbejdet i FIU 2015

Der har i 2015 været fokus på at fastholde de overordnede tendenser fra udviklingsarbejdet i 2014: Det betød først og fremmest prioritering af TR-kompetenceprojektet, som tilsammen modtog 2,8 af de 9,3 mio. kr., der i 2015 blev bevilliget svarende til 30 procent af udviklingspuljen. Desuden blev de hidtidige centrale områder som ligestilling og mangfoldighed, arbejdsmiljø og organisering fastholdt. Samtidig var der yderligere plads til at udvikle et helt nyt uopdyrket område inden for FIU, nemlig CSR – også kaldet virksomhedernes samfundsansvar.

Udviklingsarbejdet fik i 2015 en noget atypisk afslutning, idet det tidligt i efteråret stod klart, at der ville være ansøgninger til betydeligt flere midler, end der var til rådighed. På septembermødet blev der derfor bedt om, at ansøgerne kun indsendte korte synopsis på ansøgninger – og disse

synopsis blev så prioriteret af FIU-Udvalget, hvilket resulterede i, at 5 projekter blev udvalgt. Efterfølgende blev alle 5 projektansøgninger godkendt i en skriftlig høring kort inden kongressen i oktober.

Godkendte projekter i 2015

I 2015 blev det besluttet at iværksætte 20 udviklingsprojekter. Projektledelsen har været fordelt blandt 5 projektholdere. Partnerskabet for FIU-ligestilling var tovholder på 5 projekter, mens Konventum Uddannelse (LO-skolen) var tovholder på 4 projekter. FIU-it og FOA var tovholder på hver 1 projekt. Desuden var FIU's Udviklingsenhed tovholder på 9 projekter, hvilket først og fremmest skyldes de mange projekter afledt af TR-kompetenceprojektet.

Videreudvikling af TR-kompetenceprojektet

I 2015 blev der gjort en stor indsats for at videreudvikle TR-kompetenceprojektet. Med 7 forbund, der bakker op om denne langsigtede strategi, blev der gennem 2015 lagt en stor indsats i at videreudvikle både det praktiske implementeringsarbejde, såvel som den bagvedliggende it-platform. Det betød, at TR-kompetenceprojektet temamæssigt var det klart dominerende indsatsområde i 2015. I alt blev der igangsat 4 udviklingsprojekter:

- ◆ **Planlægning af forbundsspecifikke forløb for implementering af TR-aftalemetoden**

Dette projekt blev godkendt i skriftlig høring i januar 2015 og var tænkt som en afklaringsfase, der skulle ligge mellem det tidligere godkendte projekt i 2014 om afprøvning af metoden – og det følgende projekt i 2015 om implementering af TR-aftaler i de 7 nye forbund. Projektbeløb 411.000 kr.

Tabel 2.1 Projekter vedtaget i 2015

Projekt	Budget
Forbundsspecifikke forløb for implementering af TR-aftalemetoden	411.000
Kønsbalance i jobfunktioner	264.400
Seksuel chikane	398.600
Den nye ligelønslov	425.600
Tag debatten	665.750
Nyvalg af A/S-medlemmer	695.000
Køn og stress	222.500
Opstart af CSR-indsats	565.150
Undervisningsmateriale i form af film	352.700
Markedsføring af Fællesskabsugerne i 2016	292.300
Synlige og brugervenlige materialer	151.000
Implementering af metode til TR-aftaler	1.175.000
Kravspecifikation – Forbedring af TR-aftaleværktøjet	135.000
Formidling fra Siemens Wind Power	238.000
Udvikling af TR-aftalefunktionen i FIUSYS	1.035.125
Underviseraktiviteter 2016	1.069.400
Træn dine forhandlerkompetencer	250.000
Sundhed i arbejdstiden	196.700
Nordisk projekt om social dumping	172.000
CSR-uddannelse i samarbejde med CBS	580.000

- ◆ **Kravspecifikation – Forbedring af TR-aftaleværktøjet**
Efterfølgende udarbejdede FIU-it et mindre projekt, der handlede om udarbejdelse af den it-mæssige kravspecifikation til TR-aftaleværktøjet. Projektbeløb 135.000 kr.
- ◆ **Implementering af metode til TR-aftaler**
Ansøgningen var resultatet af en længere afprøvningsfase, gennemført af 7 forbund i løbet af de seneste 18 måneder. Forbundene afprøvede først FOA og NNF's metode til kompetenceafklaring og uddannelsesplanlægning blandt de tillidsvalgte. Derefter valgte 6 af disse forbund at lægge en strategi for udrulning af metoden i deres organisationer. Projektet fokuserede på støtte og opbakning til de 6 forbund til implementering af metoden i først dele af – og på sigt hele – deres organisation. Projektbeløb 1.175.000 kr.
- ◆ **Udvikling af TR-aftalefunktionen i FIUSYS**
Endelig blev der i starten af sommerferien godkendt et projekt i skriftlig høring, der sikrede midler til at igangsætte og gennemføre udviklingen af TR-aftalefunktionen i FIUSYS Light. Projektbeløb 1.035.125 kr.

På alle 4 projekter var tovholderen enten FIU's Udviklingsenhed eller FIU-it.

Desuden blev der iværksat yderligere 2 projekter inden for det mere organisatoriske område, nemlig:

- ◆ **Markedsføring af Fællesskabsugerne i 2016**
Projektet handlede grundlæggende om at udarbejde et katalog over fællesskabsaktiviteterne i 2016. Halvdelen af

projektbeløbet blev desuden ansøgt til kodning af fællesskabsaktiviteter i forhold til det nye TR-aftalesystem. Projektbeløb 292.300 kr.

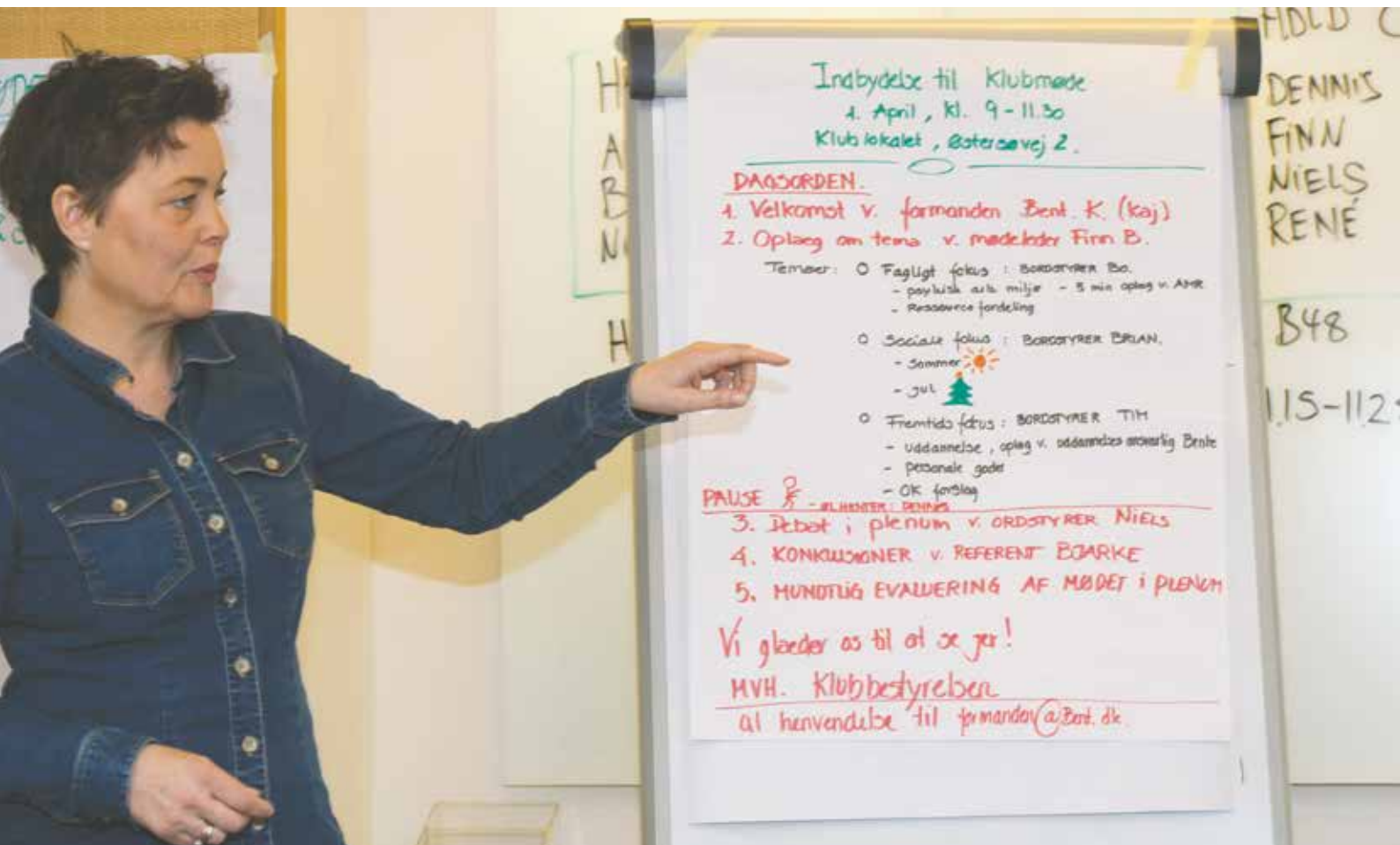
- ◆ **Synlige og brugervenlige materialer**
Dette projekt handlede grundlæggende om at få overblik over – og beskrevet – de mange materialer fra de seneste års FIU-projekter, således at det kan præsenteres i en overskuelig form på det nye FIU.dk. Projektbeløb 151.000 kr.

På begge de to sidstnævnte projekter var FIU's Udviklingsenhed tovholder.

Ligestilling og mangfoldighed

Inden for ligestilling og mangfoldighed blev der i 2015 godkendt 3 projekter:

- ◆ **Kønsbalance i jobfunktioner**
Projektet om kønsbalance i jobfunktioner vedrørte udvikling af en guide til at skabe kønsbalance på arbejdspladserne. Guiden blev målrettet tillidsvalgte, som kan anvende den til at blive mere offensive medspillere i HR-arbejdet i disse forhold. Projektet indebar afprøvelse af guiden på netværksmøder og en afslutningskonference. Projektbeløb 264.400 kr.
- ◆ **Den nye ligelønslov**
Projektet blev foranlediget af den nye lov, som trådte i kraft 1. januar 2015, og som gav fagbevægelsen bedre muligheder for at få adgang til kønsopdelte lønstatistikker. Partnerskabet for FIU-ligestilling ville derfor udvikle forskellige aktiviteter, der skabte opmærksomhed blandt tillidsvalgte om mulighederne på området. Desuden skulle der udvikles redskaber/værktøjer og aktiviteter til at understøtte tillidsvalgte i deres arbejde. Projektet indeholdt des-

uden gennemførelse af en række netværksmøder samt en afslutningskonference. Projektbeløb 425.600 kr.

◆ **Undervisningsmateriale i form af film**

Projektet fokuserede på tillidsvalgte kommunikation med medarbejdere med anden etnisk baggrund end dansk - med henblik på at opnå forståelse for medlemskab af en fagforening og den danske model. Projektet handlede om at producere en film, der kan anvendes til personale-, klubmøder o.l. Filmen blev tekster med engelske undertekster og herefter udgivet i versioner med undertekster på polsk, arabisk, tyrkisk og rumænsk. Filmene blev afprøvet på en række netværksmøder. Projektbeløb 352.700 kr.

På alle 3 projekter var tovholderen Partnerskabet for FIU-ligestilling.

Underviseraktiviteter og pædagogik

I 2015 har der ligesom i 2014 kun været udarbejdet et enkelt projekt inden for underviserområdet:

◆ **Underviseraktiviteter 2016**

Underviseraktiviteterne har i 2016 fokus på de tillidsvalgte faglighed og deres evne til at omsætte læring til handling. Da der som tidligere omtalt var flere ansøgninger, end der var økonomiske midler til i efteråret 2015, betød det, at forbundene besluttede at sløjfe de hidtidige fagseminarer som en del af de faste underviseraktiviteter. Projektbeløb 1.069.400 kr.

Konventum Uddannelse (LO-skolen) var tovholder på projektet.

Samarbejde med ledelsen, A/S og CSR

I 2015 blev der igangsat 3 projekter inden for temaet samarbejde med ledelsen, A/S og CSR:

- ◆ **Nyvalg af A/S-medlemmer**
Projektet handlede om, at der er et enormt uudnyttet potentiale til at fagbevægelsen vælger flere LO-tillidsvalgte som medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer. Der er p.t. medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i 939 virksomheder – mens der er et potentiale på intet mindre end 5.300 virksomheder. Projektet handlede derfor om – i tæt samarbejde med forbundene og CO-industri – at inspirere de tillidsvalgte på flest mulige virksomheder til at stille op som medarbejdervalgte. Der gennemføres regionale infomøder i foråret 2016 og et kursus omkring nyvalg i efteråret 2016. Projektbeløb 695.000 kr.
- ◆ **Opstart af CSR-indsats**
Projektet handlede om at udvikle CSR som en løftestang for det faglige arbejde i forbundene og LO. Dette blev gjort ved gennemførelse af en konference og udvikling af materiale om CSR. Der blev dels udarbejdet et grundmateriale om CSR, og dels blev der udviklet en kort beskrivelse af CSR, og hvordan de tillidsvalgte på arbejdspladsen kan bruge CSR som løftestang i det faglige arbejde. Projektbeløb 565.150 kr.
- ◆ **CSR-uddannelse i samarbejde med CBS**
Som opfølgning på materialeprojektet blev der i foråret 2015 udviklet og gennemført en CSR Master Class i samarbejde med CBS. Uddannelsen blev gennemført på højt niveau med 26 deltagere, primært tillidsrepræsentan-

ter fra de store virksomheder. Desuden deltog valgte/ansatte fra 7 forbund og karteller. Projektbeløb 580.000 kr.

På alle 3 projekter var Konventum Uddannelse (LO-skolen) tovholder.

Arbejdsliv og arbejdsmiljø

Der blev i 2015 gennemført 3 udviklingsprojekter om arbejdsliv og arbejdsmiljø.

- ◆ **Seksuel chikane**
Formålet med projektet var på langt sigt at eliminere (eller mindske) seksuel chikane på arbejdspladsen. På kort sigt var det målet, dels at give tillidsvalgte redskaber til at spotte seksuel chikane og have styr på begreber og definitioner, dels at give tillidsvalgte redskaber og viden til at kunne handle, både forebyggende og »når skaden er sket«, herunder have styr på det juridiske om, hvordan sager rejses og forløber. I projektet blev der udarbejdet et værktøj, gennemført en række fyraftensmøder i netværk og afsluttet med en konference. Projektbeløb 398.600 kr.
- ◆ **Køn og stress**
Projektet handlede om at give tillidsvalgte faktuel viden om stress og konkrete forslag til handlemuligheder, der kan sænke stressniveauet hos forbundenes medlemmer ved at få belyst, hvilke faktorer der medfører stress hos henholdsvis mænd og kvinder. Målet var at gennemføre en detaljeret undersøgelse, der kunne bidrage med ny viden om, hvilke belastninger medlemmerne oplever i deres hverdag, og som er medvirkende til at øge deres stressniveau, samt at kommunikere forslag til konkrete løsnings- og handlemuligheder. Projektbeløb 222.500 kr.

- ◆ **Sundhed i arbejdstiden**
Projektet handlede om at udvikle og afprøve kurser og materialer, der kan understøtte tillidsvalgte i forbindelse med implementering af sundhedsfremmende aktiviteter på arbejdspladsen. Projektet blev gennemført af 3F og FOA som en del af et større sundhedsprojekt. Projektbeløb 196.700 kr.

På de 2 første projekter var tovholderen Partnerskabet for FIU-ligestilling, mens FOA i samarbejde med 3F var tovholder på det sidste projekt om sundhed.

Organisering og fagligt arbejde

I 2015 blev der gennemført 3 projekter inden for organisering og fagligt arbejde.

- ◆ **Tag debatten**
Projektet handlede om at udvikle et brætspil, der kan bruges af alle forbund i forskellige aktiviteter lige fra grundkurser, lokale afdelingsaktiviteter, fyraftensmøder osv. til at sætte en debat i gang blandt medlemmerne og de tillidsvalgte. Brætspillet har 3 spilletemaer: Arbejdskraftens frie bevægelighed, Det skal kunne betale sig at arbejde og Trivsel og sundhed. Projektbeløb 665.750 kr.
- ◆ **Formidling fra Siemens Wind Power**
Projektet handlede om at formidle de meget positive erfaringer fra det tværfaglige organiseringsprojekt i Siemens Wind Power. Der er udarbejdet og trykt et 44 sideres hæfte, som er distribueret bredt til tillidsvalgte, lokalafdelinger og forbund. På denne baggrund er der bl.a. skrevet artikler i fagblade og CO-bladet. Projektbeløb 238.000 kr.

- ◆ **Træn dine forhandlerkompetencer**
Projektet handlede om en forundersøgelse med henblik på at udvikle en træningsbane i forbindelse med de tillidsvalgtes forhandlinger. Ideen var at finde en eksisterende it-plattform og videreudvikle denne. Herudfra blev der udarbejdet en teknisk beskrivelse, der blev foretaget estimering af projektet, og tilbud blev indhentet. Projektbeløb 250.000 kr.

Udviklingsenheden var tovholder på alle 3 projekter, hvoraf det sidste projekt om forhandlerkompetencer blev udviklet i tæt samarbejde med HK og Metal.

Internationalt samarbejde

For første gang i kongresperioden blev der igangsat et projekt inden for internationalt samarbejde. Dette område har været prioriteret siden LO-kongressen i 2011, men der har imidlertid ikke været den store indsats på området.

- ◆ **Nordisk projekt om social dumping**
Projektet handlede om at tage fat i social dumping fra et nordisk perspektiv, hvor det er oplagt at arbejde sammen på tværs af arbejdspladser, tillidsvalgte og organisationer. På tværs af 4 nordiske lande blev 4 brancher/koncerner, hvor alle 4 lande er udsat for social dumping, prioriteret. Projektbeløb 172.000 kr.

FIU's Udviklingsenhed var tovholder på projektet, der blev gennemført i samarbejde med de øvrige landsorganisationer samt LO-skoler i Norden.

3. Systematisk kompetenceafklaring af tillidsvalgte

I 2014 afprøvede en række forbund en metode til kompetenceafklaring og systematisk uddannelsesplanlægning for tillidsvalgte. Metoden er i første omgang udviklet i FOA og senere også taget i anvendelse af Fødevareforbundet NNF. Her var det oprindelige formål at skabe afklaring mellem den tillidsvalgte og afdelingen om hvilke opgaver, der løses hvor, og hvilke kompetencer og viden, den tillidsvalgte havde behov for for at kunne løfte sin del af opgaverne. I dag er metoden forankret i den daglige praksis og anvendes ikke blot som afklaringsredskab i forhold til tillidsrepræsentanter, også arbejdsmiljørepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter, valgte og ansatte samt forbundets undervisere tilbydes kompetenceafklaring ved hjælp af metoden.

Videreudvikling af it-plattformen

Metoden understøttes af fællesskabets it-plattform. Her er løbende udviklet et værktøj på den administrative platform kaldet TR-aftaler. Via værktøjet udvælges de tillidsvalgte, som skal indbydes til en kompetenceafklaringssamtale. Som en ny tilføjelse i 2015 gennemføres selve samtalen også direkte i TR-aftalenværktøjet. Det sker via et elektronisk indtastningsinterface, som er udviklet i fællesskabet til at skabe en mere nutidig og brugervenlig oplevelse for de tillidsvalgte, der deltager i samtalen.

Målrættede uddannelsesplaner

Efter samtalen genereres der i it-systemet en TR-aftale, dvs. en plan over relevante læringsaktiviteter, som imødegår de behov, den tillidsvalgte har givet udtryk for under samtalen. Det sker dels via eksisterende læringsaktiviteter, som allerede er oprettet i systemet dels via etablering af nye tilbud – gerne i et samarbejde med afdelinger og andre tillidsvalgte.

Implementering i flere forbund

Dansk Metal, Teknisk Landsforbund, 3F, Malerforbundet, Serviceforbundet og Dansk El-forbund deltager alle i et forløb med henblik på at implementere systemet i deres organisationer. Blik og Rørarbejderforbundet har ligeledes tilkendegivet interesse for metoden og vil fremadrettet overveje, om også de skal benytte metoden.

Forbundene implementerer metoden forskelligt. I nogle forbund er det ønsket at tilbyde kompetenceafklaringen som en afslutning på grunduddannelsen og konkret afviklet på kursusstedet. Andre forbund ønsker at gennemføre samtalerne i lokalafdelingerne. Det betyder også, at placeringen af ansvar og ejerskab til metoden vil ligge forskellige steder. I nogle forbund bliver de primære ansvarlige således afdelingerne, mens det i andre forbund vil være forbundet.

Fælles støtte til forbundenes implementeringsproces

I 2015 er implementeringsprocessen blevet støttet af et fællesskabsprojekt, som primært har tilbudt støtte til udbredelse af kendskabet til metoden og til analyse af det datamateriale, som metoden genererer om de tillidsvalgtes opgaveløsning og uddannelsesbehov, samt af 2 projekter, der begge har omhandlet videreudvikling af it-plattformen. Støtten til forbundenes implementeringsproces fortsætter i 2016.

4. FIU-it i 2015

FIU-it har også i 2015 varetaget drift og support i forhold til FIU-plattformen. Dertil kommer projektledelse af flere nye tiltag. FIU-it har således igangsat og ledet større udviklingsprojekter i forhold til:

- ◆ Understøttelse af TR-kompetenceafklaring
- ◆ Lancering af et nyt elektronisk kursus-katalog, FIU.dk
- ◆ Redesign af webapplikationen til kursus-sevaluering.

Kursusadministration

Programmerne FIUSYS-klienten og FIUSYS Light har fortsat en stor brugerskare blandt forbund og andre kursusudbydere. FIUSYS-klienten tilbyder de fleste funktioner til kursusadministration dækkende deltager- og underviseradministration. Herudover tilbydes udvidede korrespondancefunktioner samt økonomi- og budgetfunktioner, hvor FIUSYS Light har delelementer af ovenstående samt TR-Aftalæværktøjet.

Såvel FIUSYS-klienten som FIUSYS Light har i 2015 fået tilføjet ny funktionalitet som resultat af de ønsker, der er blevet efterspurgt af superbrugergruppen eller af de enkelte forbund.

Kompetenceafklaring for tillidsvalgte

Metoden til kompetenceafklaring af tillidsvalgte understøttes af et centralt it-redskab kaldet "TR-aftaler". Redskabet er placeret i FIUSYS Light. Ud over FOA og Fødevarerforbundet NNF har flere nye forbund i 2015 taget metoden i brug. Det har udvidet behovene til værktøjet og stillet krav om nye ændringer i metoder og procesforløb i det webbaserede kompetenceværktøj i FIUSYS Light.

Det har blandt andet indebåret udvikling af en webbaseret formular, som nu anvendes til registrering af de tillidsvalgtes opgaveløsning og udviklingsbehov. Tidligere blev afdækningen gennemført på papir og krævede derfor et større manuelt indtastningsarbejde.

MineSider.dk

MineSider.dk er den fælles indgang til webbaseret information til medlemmer, kursister og undervisere i FIU. Denne indgang er ligeledes blevet opdateret, sådan at den kan håndtere dialogen med de tillidsvalgte omkring den uddannelsesaftale, de har indgået som resultat af kompetenceafklaringsprocessen.

Den tillidsvalgte, som har gennemført en kompetenceafklaringsamtale, har følgende muligheder på MineSider.dk

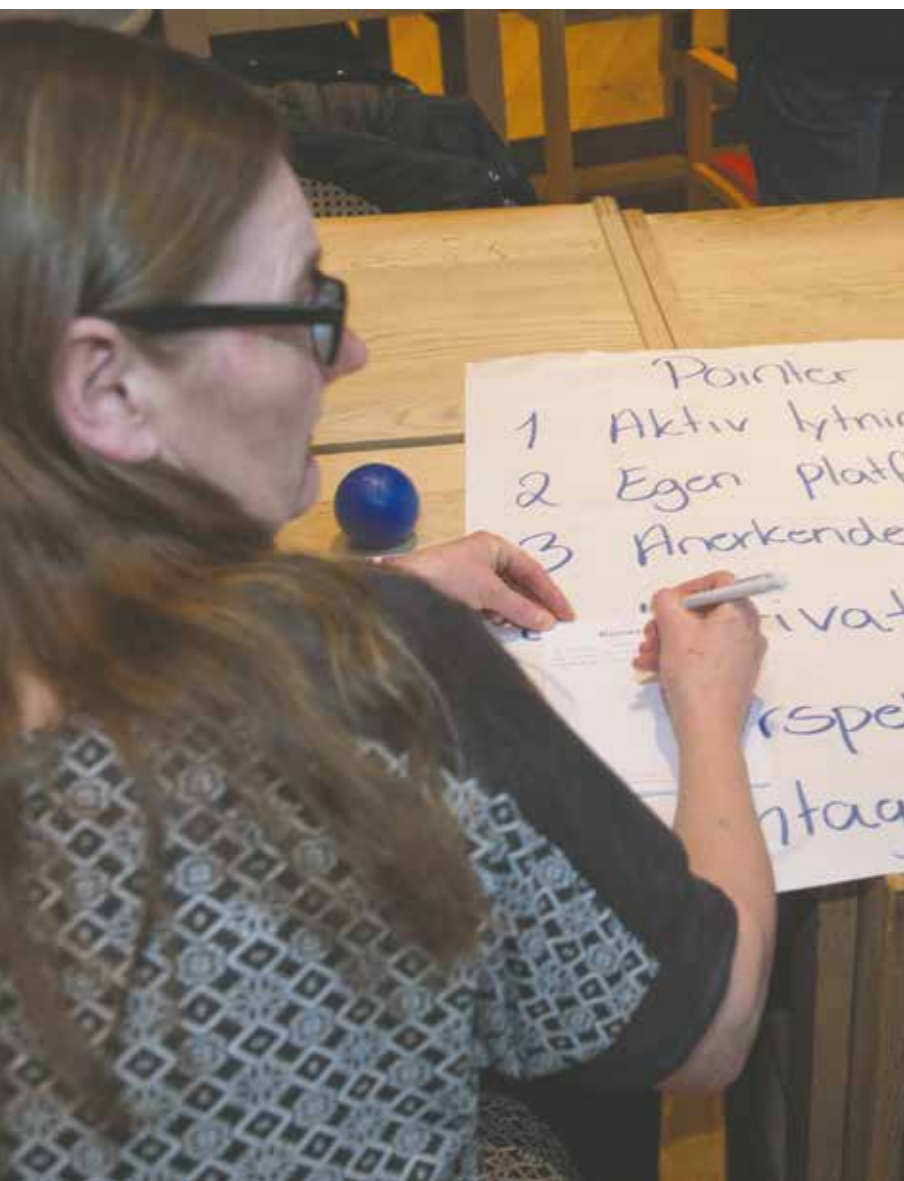
- ◆ Hente uddannelsesaftale
- ◆ Se og ajourføre opgaver
- ◆ Se og ajourføre udviklingsmål
- ◆ Se og acceptere forslag til læringsaktiviteter
- ◆ Hente personlige materialer.

Underviserne kan på MineSider.dk få overblik over aktuel og fremtidig undervisning og åbne for elektronisk deltagerregistrering, hvor kursisterne kan se aktuelle kurser samt se deres egen kursushistorik.

Kursuskatalog

Det elektroniske FIU-kursuskatalog, FIU.dk, fik senest en opdatering med nyt design i 2011.

Tilbage i slutningen af 2014 blev der fra flere forbund udtrykt ønske om, at der skulle ske en opgradering og styrkelse af ikke mindst brugervenligheden på FIU.dk.

I 2015 har der været en proces mellem forbund, skoler og FIU-it for at afdække behov og ønsker til et gennemrenoveret og betydeligt mere moderne, enklere og brugervenligt kursuskatalog, som skal være indbydende for tilmelding til FIU-aktiviteterne.

Forbund og skoler er blevet præsenteret for forskellige designforslag gennem 2015, og det mundede ud i et nyt samlet designforslag med opbakning fra alle sider.

Ultimo 2015 gik arbejdet med implementeringen af det nye FIU.dk-design i gang, og det forventes idriftsat i løbet af 2. kvartal 2016.

Brugervenlighed

I 2015 har FIU-it haft fokus rettet mod udvikling af brugervenlighed på hele paletten af FIU-it-systemer. Det har indebåret løbende implementering af en gennemgående layoutskelet, når systemerne har været igennem en større tilpasning/udvidelser.

Kommunikation og dialog

FIU-it er opmærksom på, at det er vigtigt med en god og udbygget dialog mellem forbund, afdelinger, skoler og brugere. Derfor blev der i 2015 afholdt op til flere møder med de enkelte forbund for aktuel status på samarbejdet og for opsamling af behov og ønsker.

Et centralt element i dialogen med ikke mindst brugerne er FIU Superbrugergruppen, som er et forum med repræsentanter fra forbund og skoler. Alle forbund kan deltage i gruppen eventuelt som modtager af information og materiale, der udsendes. Superbrugergruppen har holdt møde 3 gange i 2015.

FIU-it brugerseminaret er et årligt tilbagevendende arrangement, hvor brugere fra forbund, afdelinger og skoler samt andre interesserede mødes for at blive aktuelt informeret om FIU-it-systemerne. I 2015 deltog ca. 45 personer i seminaret for at blive opdateret på den igangværende og kommende udvikling, og ikke mindst - deltage i erfaringsudveksling forbund og brugere imellem.

5. FIU-aktiviteter i tal

Kursusaktiviteten i 2015 var på 24.547 deltageruger, hvilket er 1,5 procent mere end i 2014. Der er således sket en lille stigning for andet år i træk efter 3 års faldende tendens i antal deltageruger, hvor der fra 2010 til 2013 var et fald på i alt 15 procent.

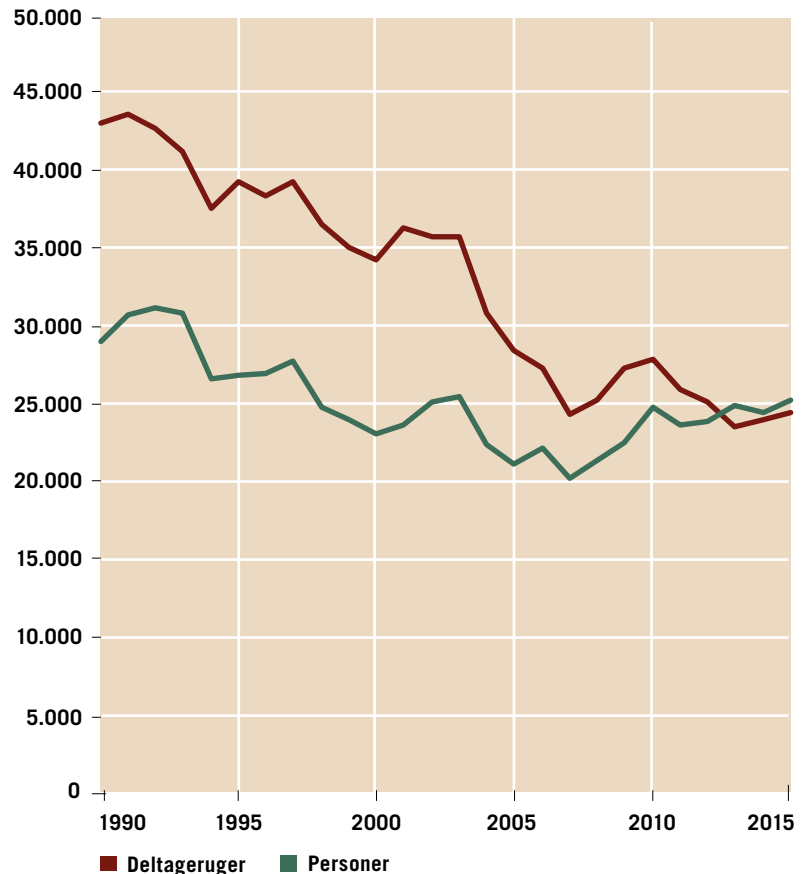
I 2013 faldt kursusaktiviteten, samtidig med at antallet af forskellige deltagere steg. I 2014 skete det modsatte. I 2015 er deltagerantallet steget med 3,5 procent, og de to kurver i figur 5.1 har således begge fået et hak opad. Samlet set betyder det, at antallet af kursusdage pr. unik person fortsat falder. I 2015 svarede det til 4,8 dage pr. unik person, hvilket er 28 procent lavere end for 10 år siden (6,7 dage i 2005).

Som det fremgår af figur 5.1, har der været ca. 25.000 forskellige personer på kursus årligt i løbet af de sidste 5 år, så FIU's kontakt med de tillidsvalgte har i de seneste år været rimeligt stabil. Generelt viser udviklingen over de sidste 25 år et fald i deltageruger, mens der i de seneste 10 år er sket en stigning i antallet af forskellige deltagende personer.

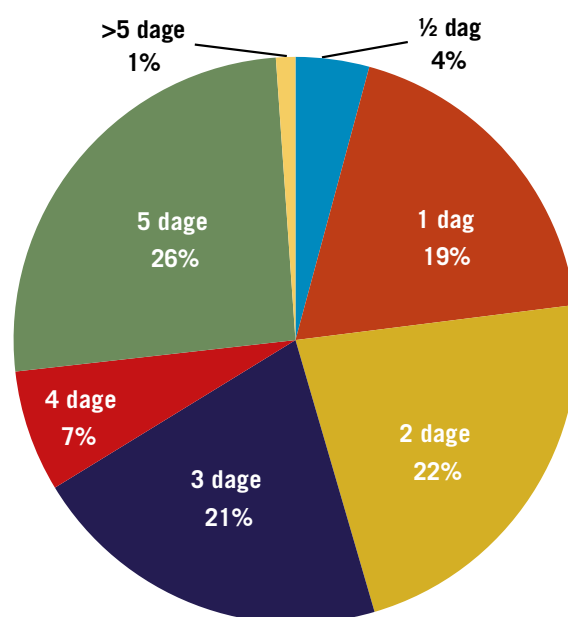
Kurserne i FIU har meget forskellig varighed, som det kan ses i figur 5.2. Der er igen kommet flere dagaktiviteter i 2015 end det foregående år. Af disse dagmøder udgør korte dagmøder på under 4 timer (½ dag) nogenlunde den samme andel som i 2014, hvorimod der er kommet en del flere arrangementer med en hel dags varighed. Ellers ligner fordelingen i kursusvarighed i 2015 nogenlunde de foregående år på den måde, at der er en generel udvikling henimod aktiviteter med kortere varighed.

Gennem de sidste 5 år er det især to- og tredageskurser, der har den største vægt i FIU, hvor de udgør mellem 45 og 50 procent af kursusaktiviteten målt i deltager-

Figur 5.1 Deltageruger og personer

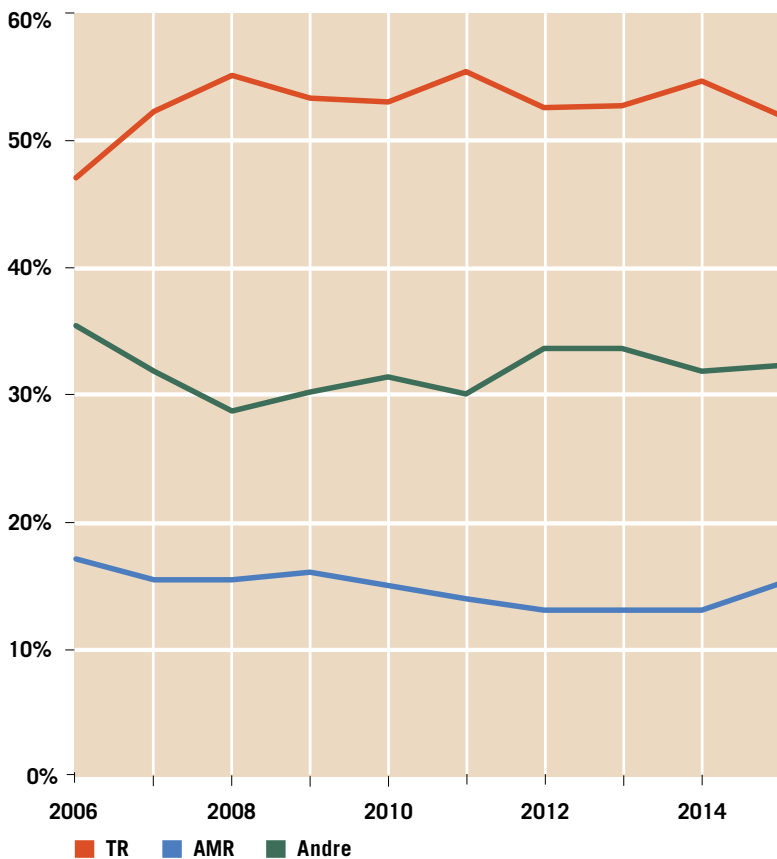

Figur 5.2 Kursernes varighed i dage – 2015

Figur 5.3 Tillidshverv

uger, men siden 2009 er andelen af de korte halv- eller endagsaktiviteter steget fra 12 til 23 procent.

Tillidshverv, køn og alder

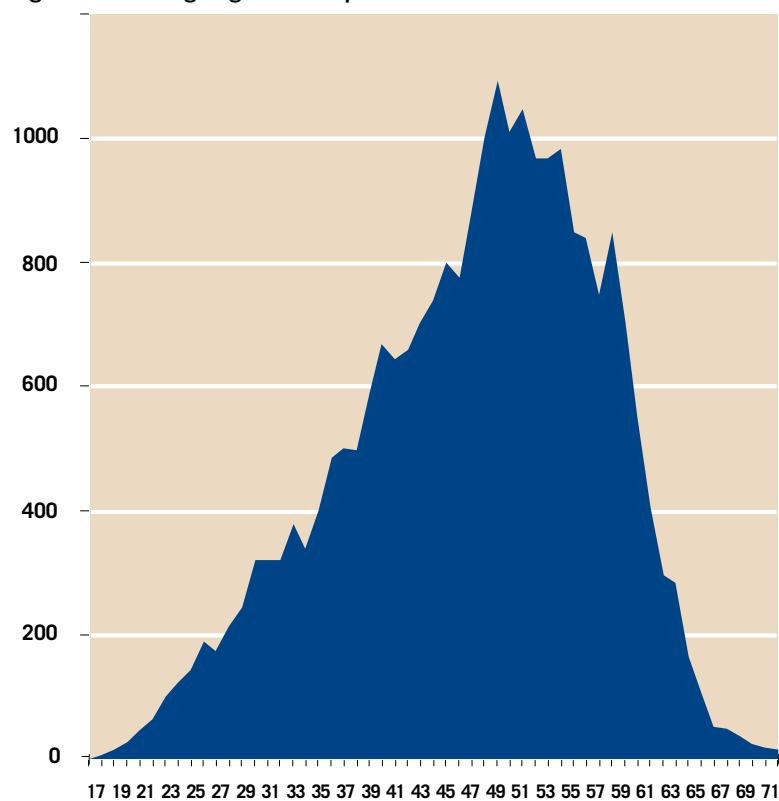
Tillidsrepræsentanterne stod i 2015 fortsat for langt den største andel af deltagerugerne i FIU, hvor de udgjorde 52 procent af de samlede deltageruger. Efter en mangeårig udvikling med samlet fald i deltageruger for arbejdsmiljørepræsentanter var der i 2015 en markant stigning på 25 procent i forhold til året før. Samlet set udgjorde arbejdsmiljørepræsentanter 15 procent af deltagerne på aktiviteterne i FIU. De øvrige deltagere har forskellige andre tillidshverv, er klubmedlemmer eller fagligt interesserede medlemmer m.m. Den forholdsmæssige udvikling ses i figur 5.3, hvoraf det fremgår, at tillidsrepræsentanterne gennem de sidste 9 år har udgjort over 50 procent af kursisterne.

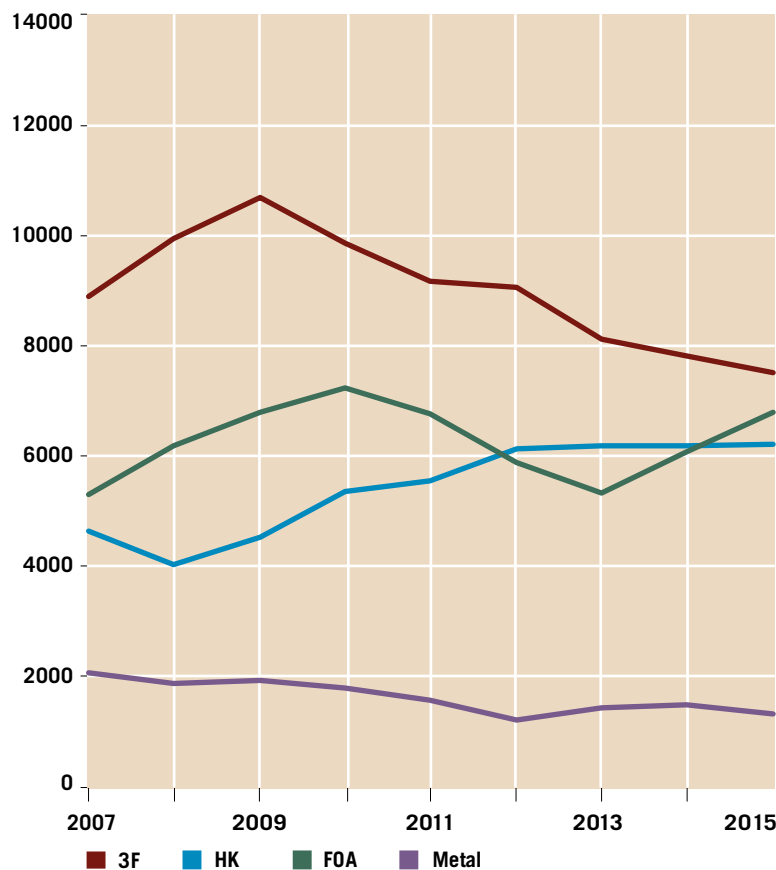
Kvinderne udgør et flertal blandt FIU-kursisterne på 55,3 procent, opgjort i deltageruger. Sådan har det været de sidste mange år, og det skyldes de mange kvindelige tillidsvalgte i HK og FOA og disse forbunds forholdsmæssige høje kursusaktivitet.

Aldersgennemsnittet for kursisterne var i 2015 på 47,2 år, hvilket er en markant stigning på et helt år siden 2014. Aldersgennemsnittet for såvel kvinder som mænd er steget støt igennem de sidste mange år, og det kan ikke understreges nok, hvor seriøst denne udfordring skal tages af os som fagbevægelse. I figur 5.4 ses deltagerugerne fordelt på alder i 2015. I figuren ses det tydeligt, at en smal gruppe på 48-54-årige tillidsvalgte dominerede blandt kursusedtagerne i 2015. Året før var det de 47-53-årige.

Figur 5.4 Deltageruger fordelt på alder

Figur 5.5 Deltageruger hos de største forbund

Aktivitet pr. forbund

Figur 5.5 viser antal deltageruger for de 4 største forbund i de sidste 9 år. Fra 2014 til 2015 er der forskellige udviklingstendenser. 3F har fortsat et fald i kursusaktiviteten, hvor FOA har vendt udviklingen fra 2011 til 2013 til en stigning i antal deltageruger. HK og Metal har gennem de sidste år haft en mere stabil kursusaktivitet. Dog faldt aktiviteten i Metal en lille smule i 2015 i forhold til året før.

I tabel 5.6 vises udvalgte forbundsoplysninger for alle forbund, og her fremgår den forskellighed, der er i forbundenes FIU-aktiviteter og kursusdeltagere.

Den tidligere omtalte højere gennemsnitsalder på FIU-kurser er fordelt jævnt over forbundene, med undtagelse af håndværkerforbundene; Blik og Rør, Malerforbundet og til dels El-Forbundet.

Den sidste søjle i tabel 5.6 viser, i hvilken grad de enkelte forbund benyttede de tværfaglige aktiviteter, som i 2015 samlet set udgjorde 10 procent. Blandt de store forbund er det kun 3F, som har mere end 10 procent på de tværfaglige kurser.

Tabel 5.6 Forskellige data pr. forbund

Forbund	Deltageruger	Gennemsnitlig varighed (dage)	Gennemsnitsalder	Kvinder	Eksternat	Tværfagligt
Blik	127	4,2	40,2	1%	3%	22%
DEF	431	3,6	43,4	2%	3%	37%
FOA	6.829	1,7	47,5	84%	84%	3%
SEF	525	3,0	48,1	16%	5%	23%
HK	6.241	1,4	47,5	78%	46%	3%
HKKF	33	3,5	45,1	4%	0%	1%
DJF	65	4,0	47,9	11%	1%	6%
Maler	143	4,0	40,6	28%	2%	53%
Metal	1.415	3,8	45,1	5%	7%	8%
NNF	586	1,7	47,0	29%	48%	12%
3F	7.538	2,6	47,2	30%	18%	14%
TL	360	1,6	48,1	53%	42%	29%
Andre	253	1,1	55,2	56%	48%	99%
Total	24.547	1,91	47,2	55%	44%	10%

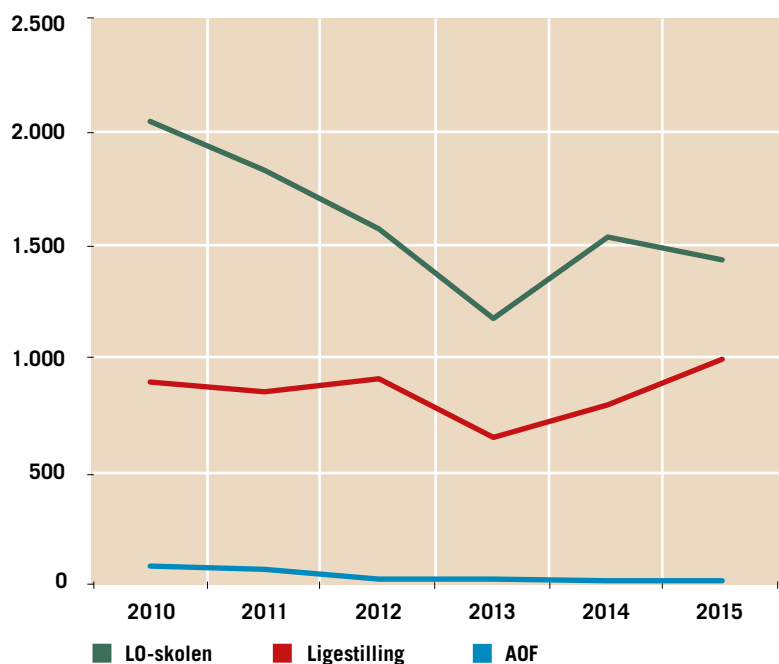

Tværfaglige aktiviteter

I figur 5.7 ses udviklingen gennem de sidste 6 år for FIU's tværfaglige kursusarrangører. Efter at der gennem mange år har været en støt faldende aktivitet på de tværfaglige kurser på LO-skolen, lykkedes det endelig i 2014 at knække kurven med indførelsen af fællesskabsugerne, hvis totale antal deltageruger yderligere er steget fra 2014 til 2015. Samlet set er de tværfaglige aktiviteter arrangeret af Konventum Uddannelse (LO-skolen) desværre faldet med 6 procent i forhold til 2014. Det understreger, at der i 2016 fortsat er brug for, at der holdes fokus på den del af fællesskabet. Til gengæld opnåede de tværfaglige ligestillingskurser om kønsmæssige og etniske temaer en fremgang på 27 procent. Her var det særligt aktiviteten på det etniske område, der steg.

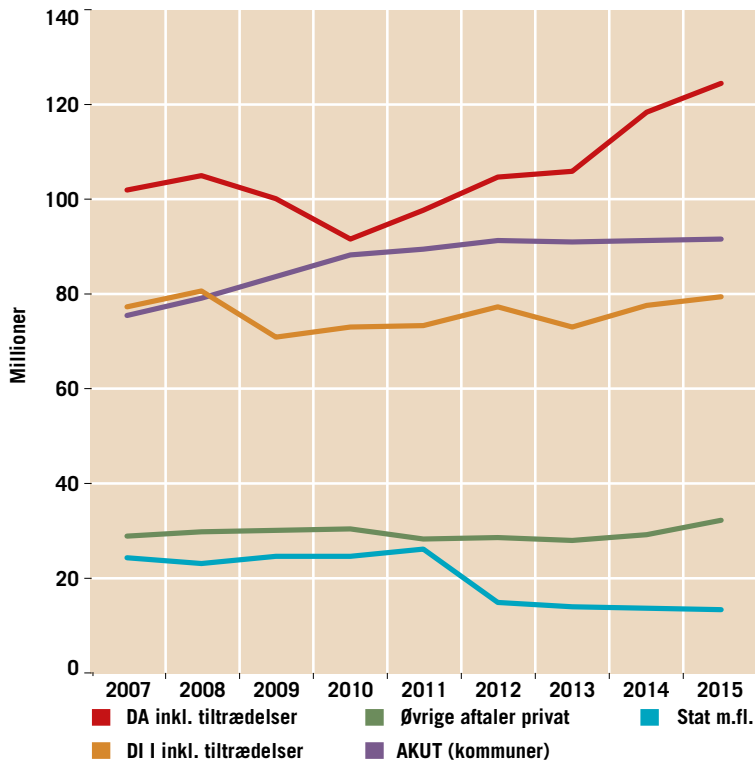
Samlet set steg de tværfaglige aktiviteter med 5 procent set i forhold til 2014.

Figur 5.7 Tværfaglige deltageruger

6. FIU-indtægter

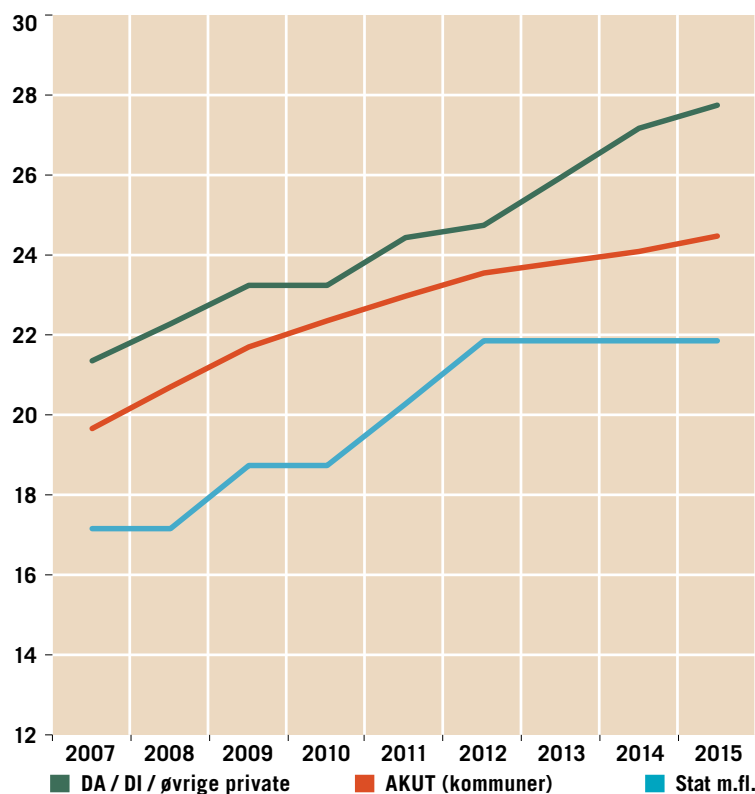
Figur 6.1 FIU-indtægter 2007-2015

FIU's samlede indtægter i 2015 udgjorde i alt 344,2 mio. kr. Det er 9,7 mio. kr. mere end i 2014, og 7,2 mio. kr. mere end budgetteret.

I figur 6.1 ses udviklingen i FIU-indtægter pr. område igennem de sidste 9 år. På det private arbejdsmarked var bidraget til Udviklingsfonden 40 øre pr. præsteret arbejdstime i 2014, dette steg til 42 øre i 2015. Det er aftalt med LO's forbund, at henholdsvis 36,25 og 37,75 øre forholds-mæssigt går til oplysnings- og uddannelsesformål for tillidsvalgte (FIU), samt at henholdsvis 3,75 og 4,25 øre går til samarbejds- og konfliktløsningssystemet på hovedorganisationsniveau (LO). Denne beretning omhandler udelukkende den primære del af bidragene, der går til FIU, hvor den resterende del af bidragene indgår i LO's regnskab.

Figur 6.2 FIU-øresatser på forskellige områder

Det har på det private arbejdsmarked været prioriteret i de seneste år, at bidragene til DA/LO Udviklingsfonden blev større, således at bidragene i højere grad står mål med behovet for oplysning og uddannelse af tillidsvalgte. Det samlede resultat i 2015 på 238 mio. kr. fra det private arbejdsmarked er et godt skridt på vejen.

På det kommunale og regionale område er stigningen i AKUT-bidrag aftalt til at følge lønstigningerne, og de har ikke været så høje på det offentlige område gennem de seneste år. Derfor halter AKUT noget efter det private områdes stigning.

På statsområdet og andre virksomheder, der ikke bidrager med overenskomstaftalt støtte til uddannelse af tillidsvalgte, beregnes indbetalingen efter en internt aftalt sats på 350 kr. pr. år pr. medlem. I de sidste 4 år har tilskud fra arbejdsgiveren til at dække løntab ikke indgået i opgørelsen, som derfor kun udgør omkring 13,6 mio. kr.

Fordelingen er derfor nu, at det private arbejdsmarked betaler 69 procent af indtægterne til FIU, og den offentlige sektor de resterende 31 procent.

Afgørende for stigningen i indtægterne er de aftalte forhøjelser af ørebeløbet gennem hver eneste overenskomstforhandling i de sidste 10 år. Udviklingen fremgår af figur 6.2, hvor det effektive ørebeløb for FIU er vist. På det private arbejdsmarked har der igennem de viste 9 år været en stigning på 30 procent, 24 procent på AKUT-området og 27 procent på statsområdet.

Mere detaljeret

Samlet set er bidragene fra det private arbejdsmarked steget med næsten 5 procent i forhold til sidste år. I tabel 6.3 fremgår udviklingen gennem de sidste 3 år opdelt på underområderne: DA/LO Opkrævningskontoret, DI-overenskomster via Industriens Pension samt øvrige private bidragsydere.

Til tabel 6.3 er der følgende bemærkninger:

1. SAMA omfatter desuden adskilte bidrag fra Frisørmesterforeningen og Sammenslutning af Køretøjsbyggere og Autooprettere i Danmark (SKAD).
2. Mejeribrugets Arbejdsgiverforening var indtil 2012 en del af SALA, men er nu medlem af DI, men opkræves af PensionDanmark, og er derfor opført under DA.
3. De øvrige overenskomstområder er: Danske Anlægsgartnere, Urmagerne og Optikerne, Danmarks Rederiforening og Tandteknikerforeningen.
4. Der er en opdeling i opkrævning af tiltrædelser eller lokaloverenskomster mellem a) DA/LO Opkrævningskontoret, Administration og Service (PensionDanmark) og Industriens Pension.

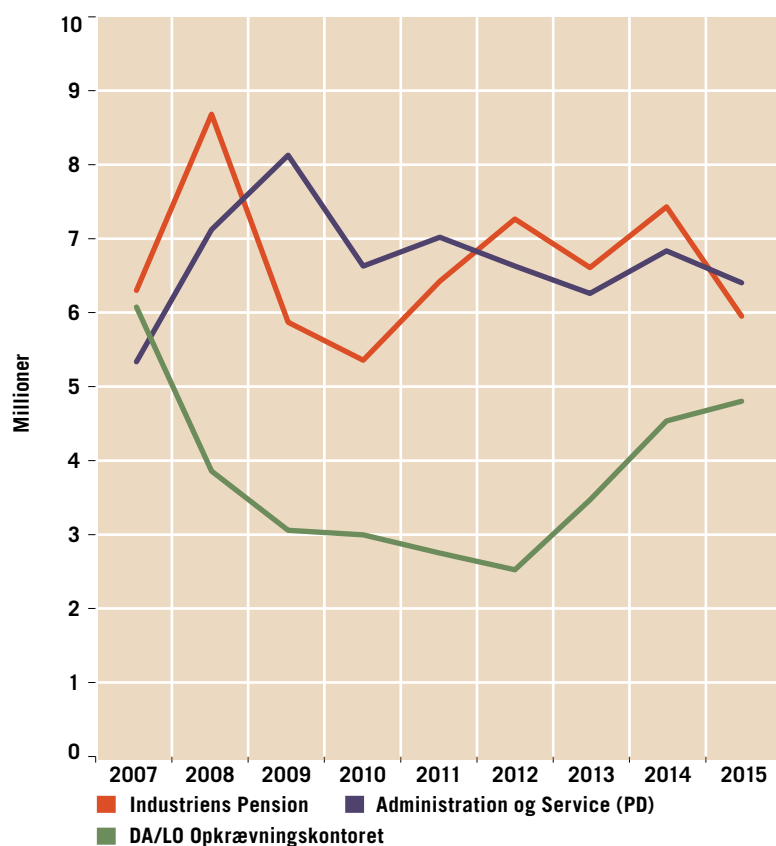
Tabel 6.3 Fordeling, indtægter fra den private sektor

DA/LO Opkrævningskontoret	2013	2014	2015
DIO II (tidligere HTS)	19.986.347	23.482.819	22.988.085
Dansk Erhverv	28.070.823	30.130.932	34.514.067
Dansk Byggeri	18.524.697	20.351.110	22.009.045
TEKNIQ	9.239.396	9.588.294	10.153.493
HORESTA	3.714.268	3.770.541	3.885.459
Servicebranchens Arbejdsgiverforening	2.751.957	3.879.761	3.898.173
Grafisk Arbejdsgiverforening	1.984.594	2.075.877	2.094.562
Danske Malermestre	1.957.190	2.002.740	2.068.993
Danske Mediers Arbejdsgiverforening	1.539.756	1.884.004	1.811.880
Asfaltindustrien - Benzin- og Oliebranchens Arbejdsgiverforening	1.246.633	1.883.467	2.010.319
Dansk Mode & Textil	1.053.894	1.107.706	1.183.039
Sammenslutningen Af Mindre Arbejdsgiverforeninger	2.219.095	2.261.887	2.307.064
Bager- og Konditormestre (nu i DE)	1.161.396	1.626.884	1.487.683
Mejeribrugets Arbejdsgiverforening	1.900.000	2.278.928	2.169.424
Øvrige	1.529.304	1.688.042	1.669.448
Tiltrædelser via DA/LO	3.485.785	4.558.604	4.811.758
Tiltrædelser via Administration og Service (PD)	6.271.902	6.841.984	6.407.484
DA/LO Opkrævningskontoret	106.637.037	119.413.580	125.469.976

Industriens Pension	2013	2014	2015
DIO I arbejder og funktionær	58.481.788	61.944.309	64.906.318
DI - Træets Arbejdsgivere	2.508.472	2.508.445	2.862.254
DI - Den fødevarerindustrielle overenskomst	1.695.328	1.913.007	1.800.351
Øvrige DIO I	965.114	953.052	1.060.352
Tiltrædelser via Industriens Pension	6.618.575	7.443.190	5.952.153
DI - Slagteriernes Arbejdsgiverforening	3.453.929	3.511.242	3.456.549
DI - opkrævning via Industriens Pension	73.723.206	78.273.245	80.037.977

Øvrige private bidragsydere	2013	2014	2015
HORESTA/RBF via 3F (15 øres fond)	2.351.380	2.313.556	2.178.809
COOP Danmark	3.622.673	3.564.793	4.125.466
Kooperationen	8.215.012	8.606.812	9.026.756
BA brugsforeninger og SFU storbutikker	2.119.156	2.277.818	2.283.035
Arbejdsgiverne Håndværk + Industri	4.888.400	4.600.102	5.344.209
GLS-A og Dansk Maskinhandlerforening	2.314.607	2.276.671	3.093.355
Dansk Håndværk	935.295	1.205.830	1.416.768
Konsumfiskeindustriens Arbejdsgiverforening	141.210	70.738	0
Danske Slagtermestre	394.685	325.368	307.789
Danske Service	437.937	241.452	734.436
Skorstensfejerlauget	281.491	294.415	290.992
Novo Nordisk	2.582.459	3.778.515	3.778.971
Andre private bidragsydere - CAD	88.979	111.332	120.924
Øvrige private bidragsydere	28.373.284	29.667.402	32.701.510

Figur 6.4 FIU-indtægter på tiltrædelsesoverenskomster

- DIO I opkræves af Industriens Pension efter en procentsats af lønsummen på virksomhederne. Der var i 2011-2012 forskellige reguleringer af denne procentdel, som gav større indtægter i 2012. Der reguleres nu igen hvert halvår med en procentsats afhængig af lønstigning samt det aftalte ørebeløb til udviklingsfonden.
- Konsumfiskeindustriens Arbejdsgiverforening er blevet opløst, og de fleste virksomheder har meldt sig ind i DIO I.
- Danske Service nåede ikke at indbetale bidrag for 2. halvår 2014 før regnskabsåret sluttede. Dette beløb er efterfølgende blevet indbetalt i 2015.

Tiltrædelser

Der er fortsat mange tiltrædelser til eksisterende overenskomster af arbejdsgivere,

som ikke er medlem af en arbejdsgiverorganisation. Udvikling i indtægter fra tiltrædelser kan ses i figur 6.4, hvor tiltrædelserne er opdelt mellem indtægter fra Industriens Pension, PensionDanmark og DA/LO Opkrævningskontoret.

PensionDanmarks afdeling for opkrævning af fondsbidrag hedder Administration og Service. De overtog i 2006-2008 opkrævningen fra DA/LO Opkrævningskontoret på en del af de tiltrædelser, som LO kendte til. Administration og Service har siden koncentreret sig om de virksomheder, PensionDanmark også opkræver pension for. Det har betydet, at tiltrædelser og lokaloverenskomster på HK-området er gået tilbage til DA/LO Opkrævningskontoret, der samtidig har udvidet deres opkrævning for Dansk Erhvervs kompetencefond. Endelig opkræver Industriens Pension virksomheder med tiltrædelser til DIO I, som normalt også har pensionsindbetalinger i Industriens Pension.

Denne konstruktion med 3 forskellige aktører på tiltrædelser giver en sikkerhed i opkrævningen, da de hver for sig har et godt kendskab til virksomhederne og god kontakt til de fagforbund, der laver aftalerne. Det betød i 2015 godt 17 mio. kr. i FIU-bidrag.

Det offentliges bidrag

I tabel 6.5 ses, hvordan indtægterne via AKUT-ordningen fordelte sig mellem forbundene. Det er mest kommuner og regioner, som betaler til ordningen, men der findes også tiltrædelsesoverenskomster på dette område. Forhandlingsfællesskabet sikrer arbejdstagernes interesser på området og kontrollerer sammen med KL, at AKUT-bidrag indbetales.

Tabel 6.5 Indbetaling jævnfør AKUT-ordningen

	Forbundsandel til kurser (93% af aftalte 55%)	FIU-fællesskabsandel (7% af aftalte 55%)	I alt
Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark	41.288	3.108	44.396
Dansk EI-Forbund	197.821	14.890	212.711
FOA - Fag og Arbejde	55.955.701	4.211.719	60.167.420
Serviceforbundet	23.337	1.757	25.094
HK Danmark	18.948.811	1.426.255	20.375.066
Malerforbundet i Danmark	36.979	2.783	39.762
Dansk Metal	958.947	72.179	1.031.126
3F - Fagligt Fælles Forbund	9.117.000	686.226	9.803.226
Teknisk Landsforbund	608.901	45.831	654.732
Forbundene i alt	85.888.785	6.464.748	92.353.533

Tabel 6.6 Bidrag for statsansatte m.fl.

	Forbundsandel 93% * 50%	Fællesskabsandel 7%	I alt
Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark	2.441	368	2.809
Dansk EI-Forbund	97.162	14.627	111.788
FOA - Fag og Arbejde	2.530.437	380.926	2.911.363
Serviceforbundet	284.975	42.900	327.875
HK Danmark	4.389.205	660.741	5.049.945
Hærens Konstabel- og Korporalforening	410.130	61.740	471.870
Dansk Jernbaneforbund	664.020	99.960	763.980
Malerforbundet i Danmark	10.904	1.642	12.546
Dansk Metal	585.900	88.200	674.100
3F - Fagligt Fælles Forbund	2.704.417	407.117	3.111.533
Teknisk Landsforbund	161.123	24.255	185.378
Forbundene i alt	11.840.714	1.782.473	13.623.187

Tabel 6.7 Privat sektor – forbundsfordeling af FIU-bidrag

	Til forbund afsluttet 93 % regnskab	Udbetalt ifølge budget	Endelig afregning
Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark	3.146.435	3.109.628	36.807
Dansk EI-Forbund	9.307.190	9.212.820	94.370
FOA - Fag og Arbejde	1.537.210	1.495.512	41.698
Serviceforbundet	9.392.505	8.916.324	476.181
HK Danmark	54.633.723	50.703.224	3.930.499
Dansk Jernbaneforbund	239.994	246.920	-6.926
Malerforbundet i Danmark	3.248.356	3.294.140	-45.784
Dansk Metal	27.118.343	26.426.172	692.171
Fødevareforbundet NNF	9.791.646	10.178.804	-387.158
3F - Fagligt Fælles Forbund	95.581.741	93.932.788	1.648.953
Teknisk Landsforbund	7.537.659	7.313.676	223.983
I alt	221.534.802	214.830.008	6.704.794

Det ørebeløb, som AKUT-ordningen styres af, aftales i overenskomstforhandlingerne på det offentlige område, men reguleres normalt efter de aftalte lønstigninger. Det har betydet, at stigningstakten i AKUT's ørebeløb er faldet gennem de sidste år og kun var på 2 procent stigning frem til 2015.

Tabel 6.6 viser de udregnede FIU-betalinger for statsansatte, ansatte i Københavns og Frederiksberg kommune, DSB, TDC og Post Danmark. De nævnte forbund indbetaler de aftalte 7 procent til LO, og de resterende 93 procent deles i opgørelsen ligeligt mellem forbund og arbejdsgiver, udgifterne er opgjort således siden 2012. Det skyldes, at forbundene betaler de direkte kursusomkostninger, og arbejdsgiverne udbetaler normal løn til den tillidsvalgte under kurset. Beløbet som forventes at blive brugt på kursister fra statsområdet, er 350 kr. pr. medlem pr. år i 2015. Det er et aftalt beløb, som konkret betyder mest, når der skal indbetales 7 procent til FIU-fællesskabet, som i 2015 var 24,50 kr. pr. år statsmedlem.

Afregning af private bidrag

På det private område får forbundene kvartalsmæssigt forudbetalt deres andel af FIU-midler a conto efter en fordelingsnøgle for hver arbejdsgiverorganisation, som er aftalt med støtte fra DA-statistik. I 2015 kom der flere indtægter ind end budgetteret, derfor får de fleste forbund en ekstra udbetaling i 2016, som det fremgår af tabel 6.7.

7. Fællesskabets udgifter

Den samlede fordeling af FIU's udgifter er vist i tabel 7.1, hvor de 93 procent anvendes til forbundenes kursusaktivitet og 7 procent på FIU-fællesskabets udviklingsarbejde, it-drift samt administration.

I figur 7.2 vises fordelingen af udgifterne i fællesskabet, hvor administration og it – der klares i LO – udgør ca. 10,0 mio. kr. Dette er lidt højere end sidste år, hvilket primært skyldes ekstraordinære udgifter til løn i FIU-sekretariatet. Udviklingsaktiviteterne har varieret gennem årene afhængigt af de økonomiske muligheder og fordeling af FIU-midler mellem forbundene og fællesskabet.

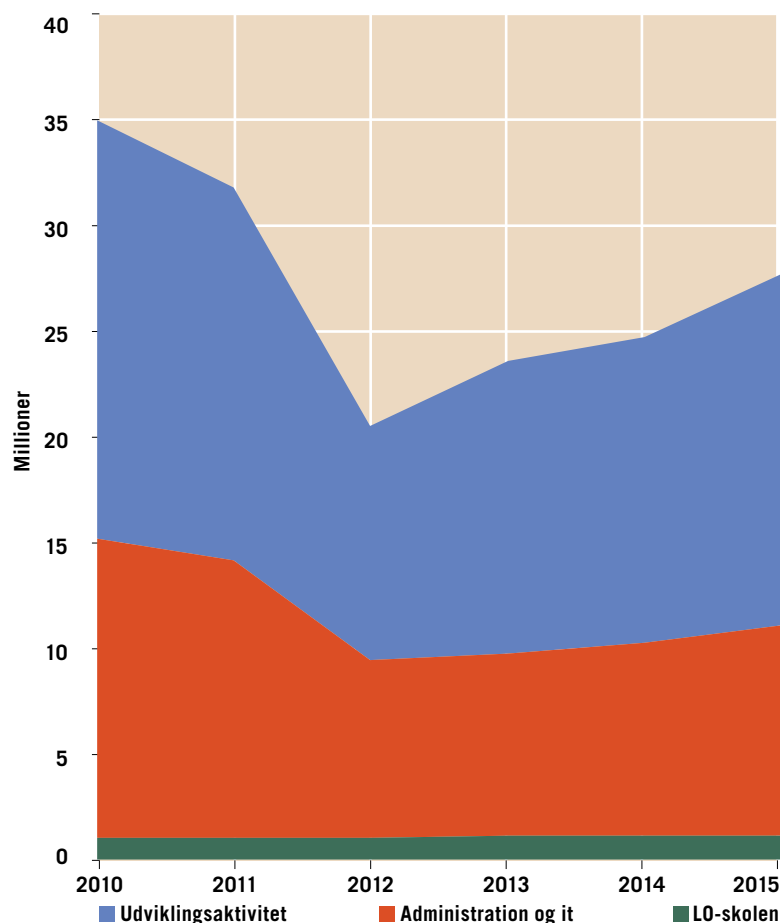
Det detaljerede regnskab for FIU-fællesskabet er vist i tabel 7.3:

1. Posten LO-skolen går til at understøtte morgensang og bibliotek samt faglige og kulturelle fællesarrangementer på skolen.
2. Det, der umiddelbart ligner et overforbrug af udviklingsmidler på 2,8 mio. kr., skal ikke forstås som sådan. Forskellen på budget og regnskab skyldes, at der har været et positivt højt aktivitetsniveau i udviklingsarbejdet. Således blev der i 2015 afregnet for flere midler på igangværende projekter, end der blev bevilliget til nye.
3. FIU's Udviklingsenhed, der understøtter det tværfaglige udviklingsarbejde, fungerer efter en driftsaftale med fonden LO-skolen. Aftalen dækker alle udgifter og faciliteter til 2 medarbejdere og deres kontor på LO-skolen.
4. Udgifter til løn for de LO-ansatte i FIU-sekretariatet og FIU-it. Underskuddet i forhold til budgettet skyldes, at der i budgettet ikke har været indregnet dels ekstra udgifter i forbindelse med personaleudskiftning i FIU-sekretariatet og dels lønandel til lederne på de to områder.

Tabel 7.1 Regnskab for FIU 2013-2015

UDGIFTER Tusinde kroner	Regnskab 2013	Regnskab 2014	Regnskab 2015
Kursusmidler til forbundene (det private område)	203.719	211.439	221.535
Kursusmidler (AKUT/stat) forblevet i forbundene	97.830	98.799	97.729
Forbundenes FIU-økonomi	301.549	310.238	319.264
LO-skolen	1.150	1.180	1.205
Udviklingsaktiviteter og FIU's Udviklingsenhed	13.932	14.426	16.641
FIU-sekretariat	1.657	1.813	2.287
FIU-it	6.985	7.341	7.669
FIU-fællesskabet i alt	23.724	24.760	27.802

Figur 7.2 Fællesskabets udgifter i FIU 2010-2015

5. Udgifterne til FIUSYS mv. på 4,1 mio. kr. går kun til vedligeholdelse og drift af de kørende systemer. Særlige udviklingsopgaver til FIU's it-systemer søges finansieret via udviklingspuljen.

Reservationer til udvikling

Der har siden udviklingspuljens start været et efterslæb af igangsatte projekter, således at der årligt blev bevilliget flere midler til nye projekter, end der blev afregnet og afsluttet. I 2014 skete der et skift, således at der var mere balance mellem bevilliget og forbrugt, og i 2015 er aktiviteten øget, således at en del af efterslæbet er blevet indhentet.

Det fremgår af tabel 7.4, at der ved udgangen af 2015 stadig var mange igangværende projekter, og derfor blev der reserveret 6,4 mio. kr. ind i 2016.

Det samlede resultat for projekterne på minus 55.488 kr. er ikke et udtryk for, at projekterne samlet set har overskredet budgetterne – der bruges fortsat færre midler på projekter samlet set end bevilliget. Det umiddelbare overforbrug skyldes, at der sidste år blev reserveret for få midler i forhold til fortsat aktive projekter.

Blandt FIU-DL-puljens projekter blev stort set alle gennemført som planlagt, dog blev et enkelt projekt til 100.000 kr. udskudt fra 2015 til 2016.

FIU-fonden

FIU-fondens samlede egenkapital blev pr. 1. januar 2016 opgjort til 84,8 mio. kr.

Som tidligere nævnt er der heraf en reservation til aktive udviklingsprojekter på samlet set 6,4 mio. kr. Formuen i FIU-fonden er derfor reelt på 78,5 mio., kr. hvis denne reservation fratrækkes. Likviditeten i fonden er fortsat noget lavere, eftersom der forudbetales midler til forbundene fra det private arbejdsmarked i februar, før der for alvor er kommet bidrag ind fra arbejdsgiverne.

Tabel 7.3 Fællesskabets udgiftsbudget og -regnskab

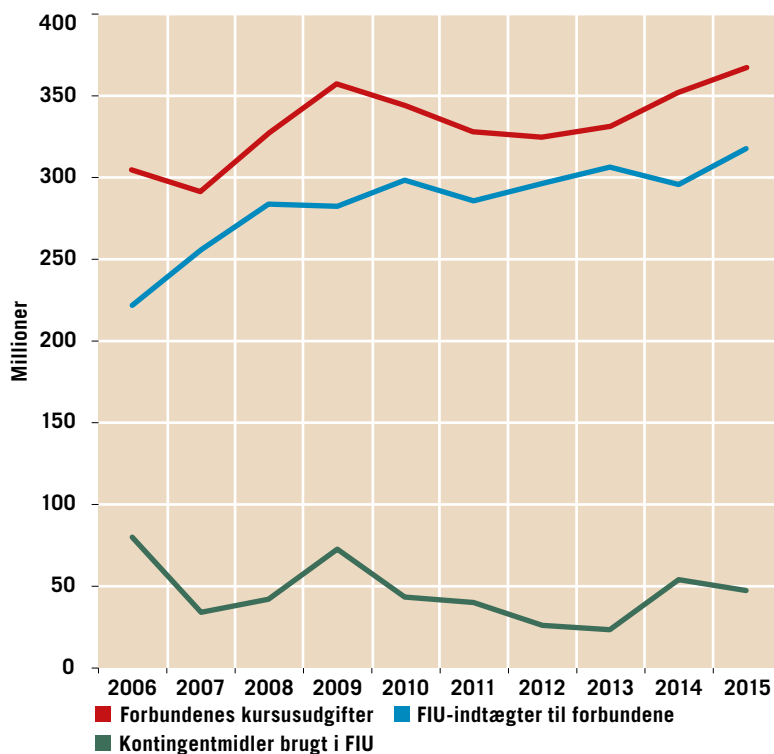
Tværfaglige aktiviteter	Budget	Regnskab	Forskel
LO-skolen aktiviteter	1.205.000	1.205.000	0
Udviklingsområdet			
Pulje til udviklingsprojekter	9.000.000	11.816.158	-2.816.158
FIU's Udviklingsenhed	2.450.000	2.450.000	0
FIU-DL-pulje	2.500.000	2.375.031	124.969
I alt udviklingsområdet	13.950.000	16.641.189	-2.691.189
FIU-sekretariat i LO			
FIU-sekretariatets aktiviteter	220.000	151.694	68.306
Løn i FIU-sekretariatet	1.660.000	2.200.172	-540.172
Lønrefusion DA	-750.000	-744.408	-5.592
Administrationsaftale LO og FIU-sekretariat	680.000	679.172	828
I alt FIU-sekretariat	1.810.000	2.286.630	-476.630
FIU-it			
FIUSYS, Underviserportal og andre it-systemer	4.200.000	4.072.388	127.612
Løn i FIU-it	2.215.000	2.386.708	-171.708
Administrationsaftale LO og FIU-it	1.210.000	1.209.776	224
I alt FIU-it	7.625.000	7.668.872	-43.872
Total	24.590.000	27.801.691	-3.211.691

Tabel 7.4 Reservationer – status 31. december 2015

Udviklingspulje	Reserveret fra 2014	Bevilliget 2015	Brugt 2015	Reserveres til 2016	Uforbrugt 2015
Uafsluttede projekter bevilliget i tidligere år	8.837.351		7.414.881	1.477.958	-55.488
Projekter bevilliget i 2015		9.295.225	4.401.277	4.893.948	
I alt	8.837.351	9.295.225	11.816.158	6.371.906	-55.488
FIU-DL-pulje					
Bevilliget 2015	0	2.500.000	2.375.031	100.000	24.969

8. Forbundenes udgifter til FIU

Figur 8.1 Forbundenes FIU-økonomi

Langt den største del af FIU-udgifterne ligger i forbundene, derfor skal det enkelt forbund hvert år indsende en indberetning om deres forskellige typer af kursusudgifter. Det sker efter et skema, som er udgangspunkt for dette afsnits forskellige opgørelser.

I 2015 var de samlede kursusudgifter i forbundene på 368,6 mio. kr., hvor forbundenes samlede FIU-indtægter udgjorde 319,3 mio. kr. Ud over FIU-midlerne har forbundene altså brugt 49,3 mio. kr. af egne midler svarende til ca. 13 procent af deres samlede udgifter.

Den samlede udvikling i forbundenes indtægter og udgifter kan studeres i figur 8.1.

Som i de tidligere år har en række af forbundene suppleret FIU-indtægterne med egne midler. Samlet set er det særligt de fire største forbund, der fylder mest, eftersom de tilsammen har brugt 47,7 mio. kr. ud over FIU-indtægterne. I tabel 8.2 fremgår deres dækningsgrad for FIU-indtægter i forhold til kursusudgifterne gennem de seneste år.

Tabel 8.2 De største forbunds FIU-udgifter i forhold til FIU-indtægter

	2011	2012	2013	2014	2015
3F	87%	95%	95%	83%	92%
HK	96%	92%	93%	81%	82%
FOA	80%	89%	85%	80%	76%
Metal	87%	97%	99%	83%	92%

Tabel 8.3 Forbundenes kursusudgifter i 2015 og FIU-fondens andel heraf

	Samlet udgift 2015	FIU-midler 2015	Overført fra 2014	Forbundenes egen betaling	Overføres til 2016	FIU-dækning 2014
Blik	2.848.756	3.190.164	4.694.160	-341.408	5.035.568	112%
DEF	10.559.374	9.602.172		957.202		91%
FOA	78.609.404	60.023.348		18.586.056		76%
SEF	9.199.416	9.700.817		-501.401	501.401	105%
HK	94.632.639	77.971.739		16.660.900		82%
HKKF	689.231	410.130		279.101		60%
DJF	983.979	904.014	1.226.353	79.965	1.146.388	92%
Maler	3.171.467	3.296.239	387.973	-124.772	512.745	104%
Metal	31.171.337	28.663.190		2.508.147		92%
NNF	9.594.615	9.791.646	3.729.503	-197.031	3.926.535	102%
3F	117.334.754	107.403.158		9.931.596		92%
TL	9.813.188	8.307.682		1.505.506		85%
I alt	368.608.160	319.264.300	10.037.989	49.343.860	11.122.636	87%

Årsopgørelsen

Det samlede billede af alle forbundenes kursusregnskaber kan ses i tabel 8.3, hvor den årlige opgørelse af FIU-forbruget i forhold til FIU-indtægter er udregnet for alle forbund. Efter nogle år hvor flere forbund ikke har brugt alle de FIU-midler, de fik stillet til rådighed, viser 2015, at den tendens er ændret en smule, hvilket er meget positivt.

- ♦ Blik- og Rørarbejderforbundet har gennem flere år ikke brugt alle deres midler, dette var også tilfældet i 2015, men i forhold til 2013 og 2014 er andelen af ubrugte midler blevet markant lavere.

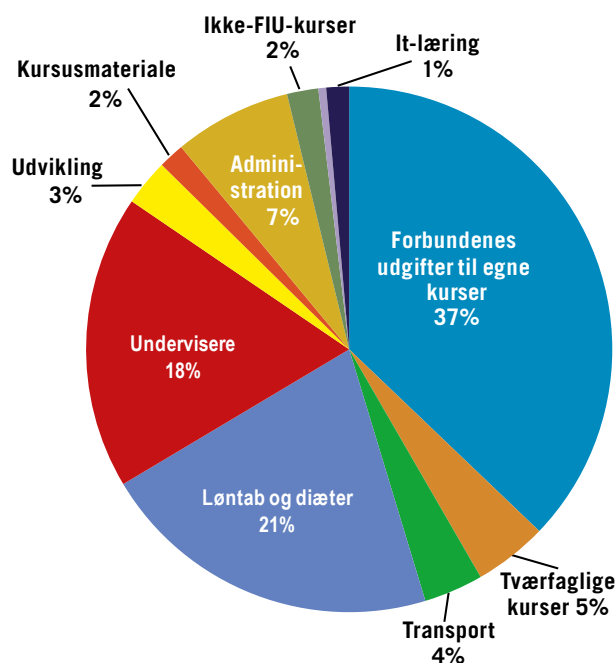
- ◆ Serviceforbundet har i 2015 også uforbrugte midler tilbage, hvilket dog i de tidligere år ikke har været tilfældet.
- ◆ Dansk Jernbaneforbund har i 2015 ingen uforbrugte midler efter årets opgørelse, hvilket er positivt og en ændring fra tidligere år.
- ◆ Malerforbundet i Danmark har også uforbrugte midler tilbage fra 2015 og et forbrug, der er lidt mindre end i 2014, hvor der næsten var balance.
- ◆ Fødevarerforbundet NNF har i de 2 foregående år ikke brugt alle deres midler, hvilket også var tilfældet i 2015. Dog var andelen af uforbrugte midler noget lavere i 2015 svarende til blot 2 procent.

De anslåede indtægter på statsområdet i 2015 er ligesom 2014 blevet opgjort på den måde, at de internt aftalte 350 kr. pr. medlem pr. år opdeles, sådan at forbundenes udgifter til direkte kursusomkostninger var sat til 50 procent af de 93 procent, svarende til 162,75 kr. pr. medlem pr. år, og arbejdsgiverens udgift til løntab var ligeledes sat til 162,75 kr. pr. medlem pr. år. Endelig betales der et bidrag til FIU-fællesskabet for disse medlemmer på 7 procent af de 350 kr., svarende til 24,50 kr. pr. medlem pr. år. Således indeholder dette afsnits opgørelser af forbundenes indtægter/udgifter fortsat en andel af, hvad man kan kalde fiktive beløb, men det er fortsat nødvendigt, så længe området for statsansatte m.fl. uden uddannelsesbidrag til tillidsvalgte i overenskomsterne indgår i de økonomiske opgørelser.

Udgifter mere konkret

Det fremgår af figur 8.4, at 37 procent af kursusudgifterne direkte gik til betaling af forbundenes egne kurser eller lokale møder, og 5 procent til tværfaglige kurser. Dernæst er 21 procent gået til dækning

Figur 8.4 Kursusomkostningernes fordeling

af løntab hos kursisterne og yderligere 24 procent til indirekte kursusudgifter som underviserløn, kursisttransport og kursusmateriale. Tilbage var så 13 procent, som blev anvendt til omkostninger i forbundene til udvikling, ikke-FIU-kurser og alternativ læring.

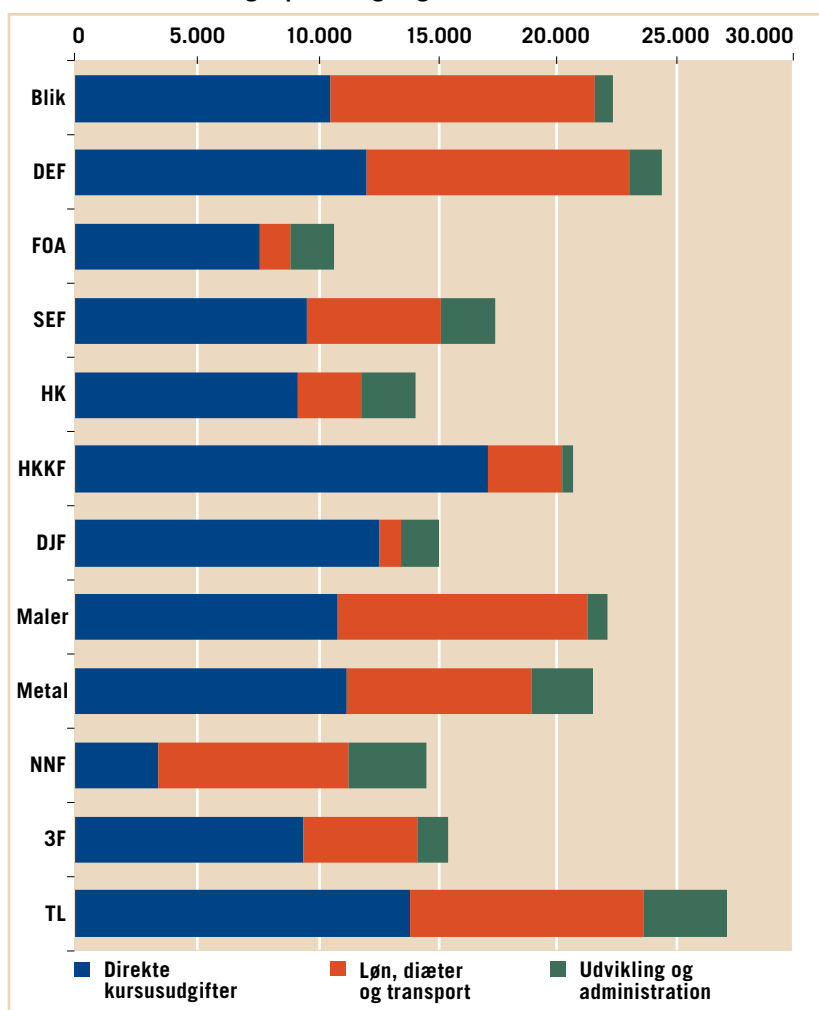
Tabel 8.5 Forbundenes omkostninger ved FIU-aktivitet 2013-2015

I kroner	2013	2014	2015	Ændring 2014 til 2015
Kursusudgifter vedrørende forbundets egne kurser for tillidsfolk på alle niveauer.	116.681.253	133.040.916	136.930.266	2,9%
Kursusgebyrer vedrørende forbundets deltagelse i kurser arrangeret af LO-skolen, AOF eller Ligestillingssekretariatet.	14.062.801	15.715.638	16.674.413	6,1%
Transportomkostninger i forbindelse med kursusdeltagelse.	11.732.584	12.554.533	13.452.812	7,2%
Dækning af løntab og diæter under kursusdeltagelse til medlemmerne eller refusion af løntab til arbejdsgiveren.	84.007.856	76.778.200	77.823.107	1,4%
Udgifter til pasning af deltagernes børn.	15.582	15.300	9.150	-40,2%
Løn og transport til undervisere på forbundets egne kurser.	54.009.787	59.074.562	66.667.154	12,9%
Omkostninger ved udviklingsarbejde.	12.910.987	12.533.042	10.546.533	-15,9%
Udgifter til undervisningsmaterialer.	4.770.069	4.871.189	5.866.061	20,4%
Lønomsatninger til administrativt personale med opgaver vedrørende FIU.	23.543.186	25.167.908	26.632.147	5,8%
Omkostninger til kursusdeltagelse, som udbydes af organisationer uden for fagbevægelsen.	6.951.469	8.428.890	7.094.103	-15,8%
Omkostninger til kursuskalender, annoncering o.l.	1.397.310	1.416.365	1.767.592	24,8%
Udgifter til it-baseret læring i FIU-regi.	2.821.790	5.052.302	5.144.822	1,8%
UDGIFTER I ALT	332.904.674	354.648.845	368.608.160	3,9%

Tabel 8.5 viser, at forbundenes udgifter til egne kurser var 3 procent større i 2015 end i 2014, og at udgifterne til de tværfaglige kurser steg med 6 procent. Samlet set er forbundenes udgifter til FIU-aktiviteter steget med 4 procent i forhold til året før, hvilket ikke helt svarer til stigningen i kursusaktiviteten på kun 1,5 procent i deltageruger (se afsnit 5). I denne sammenligning er der dog ikke taget højde for den generelle prisudvikling.

En udgiftspost, der faldt betydeligt i 2015, og som også faldt året før, var udgifter til udviklingsarbejde. I følge forbundenes indberetninger faldt området samlet med 2 mio. kr. svarede til 16 procent.

Figur 8.6 Forbundenes kursusudgifter og andre omkostninger pr. deltageruge

Forbundenes udgifter pr. deltageruge

Sammenholdes tallene fra det fælles administrationssystem i FIU med forbundsindberetningerne af de samlede kursusudgifter, kan de gennemsnitlige udgifter pr. deltageruge udregnes, som det fremgår af figur 8.6.

Der har traditionelt set været stor forskel på forbundenes udgifter til løntab og transport på kurserne. De fleste forbund har en sats på 8.000-9.000 kr. til dækning af løntab pr. kursusuge, hertil kommer udgifter til transport. Som nævnt tidligere i beretningen er der ingen udgifter til løntab til offentligt ansatte, da det enten dækkes af AKUT-ordningen eller af arbejdsgiveren. De forbund, der har mange offentligt ansatte, bruger således en langt mindre andel af deres udgifter til løntab end de øvrige forbund, hvilket tydeligt fremgår af figuren.

FIU – Fagbevægelsens Interne Uddannelser
LO – Landsorganisationen i Danmark
Islands Brygge 32D
2300 København S
Tlf. 3524 6000
www.lo.dk
www.fiu.dk

ISBN: 978-87-7840-017-8
LO-varenr. 4244